

Contextul politicilor

Subreprezentarea persistentă a femeilor în procesul decizional politic și economic reprezintă o provocare actuală majoră pentru UE și statele membre. Indicele egalității de gen, elaborat de EIGE în 2013, măsoară decalajele existente care trebuie depășite pentru obținerea egalității de gen depline în șase domenii, dintre care unul se referă la „putere”. Acest domeniu evaluează decalajul dintre reprezentarea femeilor și cea a bărbaților în procesul decizional politic, social și economic. Pe baza datelor disponibile, acest domeniu a avut cel mai scăzut punctaj al egalității de gen, și anume 38 de puncte din 100 pentru UE, demonstrând că subreprezentarea femeilor în structurile de conducere și în procesul decizional rămâne o problemă presantă.

Strategia Comisiei Europene pentru egalitatea între femei și bărbați (2010-2015)

- Definește promovarea femeilor în posturile de decizie drept unul dintre cele șase domenii prioritare.
- Își propune să promoveze egalitatea în luarea deciziilor, în general, și în cadrul organelor de conducere ale companiilor, în special.

Propunerea de directivă a Comisiei privind consolidarea echilibrului de gen în luarea deciziilor economice (2012)

- Stabilește obiectivul de 40 % în ceea ce privește prezența sexului subreprezentat în rândul administratorilor fără funcții executive ai societăților listate la bursă până în 2020.
- Obligă întreprinderile în care sexul subreprezentat are o proporție scăzută în rândul administratorilor fără funcții executive să efectueze selecția candidaților pe baza unei analize comparative, cu ajutorul unor criterii formulate cu neutralitate de gen și lipsite de ambiguitate, și să acorde prioritate sexului subreprezentat în cazul unor calificări egale.
- Obligă societățile listate la bursă să își stabilească propriile obiective în ceea ce privește administratorii cu funcții executive.
- Încurajează justiția și transparența în procesul de selectare a membrilor organelor de conducere, invitând companiile să aibă în vedere o bază mai largă de candidați.

Angajamentul privind societatea civilă (2014)

- Campaniile derulate de Lobby-ul European al Femeilor – „50/50” și „Democrația paritară și cetățenia democratică activă”: Nu există democrație modernă europeană fără egalitate de gen”.
- A promovat reprezentarea egală a femeilor și bărbaților în toate instituțiile europene, contribuind la înscrierea problematicei drepturilor femeilor și a egalității de gen la loc de frunte pe agenda politică a UE.
- A abordat problema dezzechilibrului dintre femei și bărbați în cadrul procesului de selecție a candidaților și de participare a acestora la alegerile pentru Parlamentul European.

Obiectivele strategice ale Platformei de acțiune Beijing+20 și indicatorii UE

- G.1.** Luarea de măsuri pentru garantarea accesului egal și a participării depline a femeilor în structurile de conducere și de decizie
- G.2.** Creșterea capacității femeilor de a participa la procesele decizionale și de conducere

Domeniul G a fost revizuit de două ori de către președinția finlandeză a Consiliului Uniunii Europene, în 1999, și de către președinția italiană, în 2003. S-a elaborat un set de 18 indicatori care măsoară raportul dintre femei și bărbați în principalele posturi/organizații și evaluează politicile de promovare a unui echilibru sporit între femei și bărbați pe parcursul alegerilor. Acești indicatori au o importanță deosebită în evaluarea domeniului J, „Femeile și mass-media”, și a domeniului K, „Femeile și mediul”.

Baza de date „Femeile și bărbații în UE – fapte și cifre”, elaborată de Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați, furnizează cele mai recente date și informații și este disponibilă la adresa <http://eige.europa.eu/content/women-and-men-in-the-eu-facts-and-figures>

Concluzii în urma analizării datelor disponibile la nivelul UE

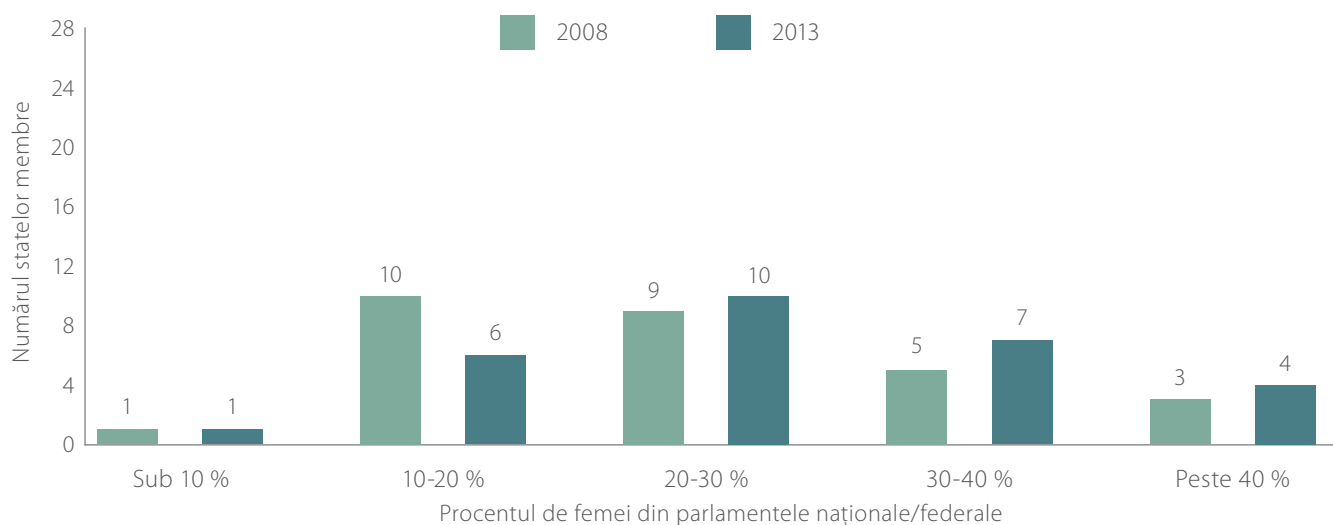
Participarea femeilor la adunările naționale sau federale cu caracter decizional evoluează lent

Deși prezența femeilor în parlamentele naționale/federale a înregistrat o creștere moderată, dar vizibilă, aceasta evoluează totuși într-un ritm lent (o creștere de 3 puncte procentuale, până la 27 %, pentru parlamentele unicamerale/camerele inferioare ale parlamentelor în perioada 2008-2013). Femeile ocupă, în medie, doar o treime din posturile politice de decizie în UE-28, ocupând mai puțin de 30 % dintre locurile în parlamentele federale/naționale în jumătate dintre statele membre. În statele membre care au parlamente regionale, nivelul de reprezentare a femeilor a fost de 32 % în 2013.

În 2013, nivelul de reprezentare a femeilor în adunările locale (consilii și adunări municipale) a fost, în ansamblu, de 32 %. Cel mai mare procent s-a înregistrat în Suedia (43 %), urmată de alte șapte state membre în care reprezentarea femeilor s-a situat peste nivelul de 30 %.

NUMĂRUL STATELOR MEMBRE ALE UE ȘI NIVELUL DE REPREZENTARE A FEMEILOR ÎN PARLAMENTELE NAȚIONALE/FEDERALE, 2008 ȘI 2013

Sursa: Comisia Europeană, baza de date „Femeile și bărbații în cadrul procesului decizional”.

Participarea crescută a femeilor la procesul decizional în instituțiile europene

Nivelul de reprezentare a femeilor în Parlamentul European (PE) a crescut încet, dar constant, în ultimii 35 de ani (de la 16 % în 1979 la 37 % în 2014). Totuși, femeile rămân subreprezentate în funcțiile de membri și vicepreședinți ai PE (3 din 14).

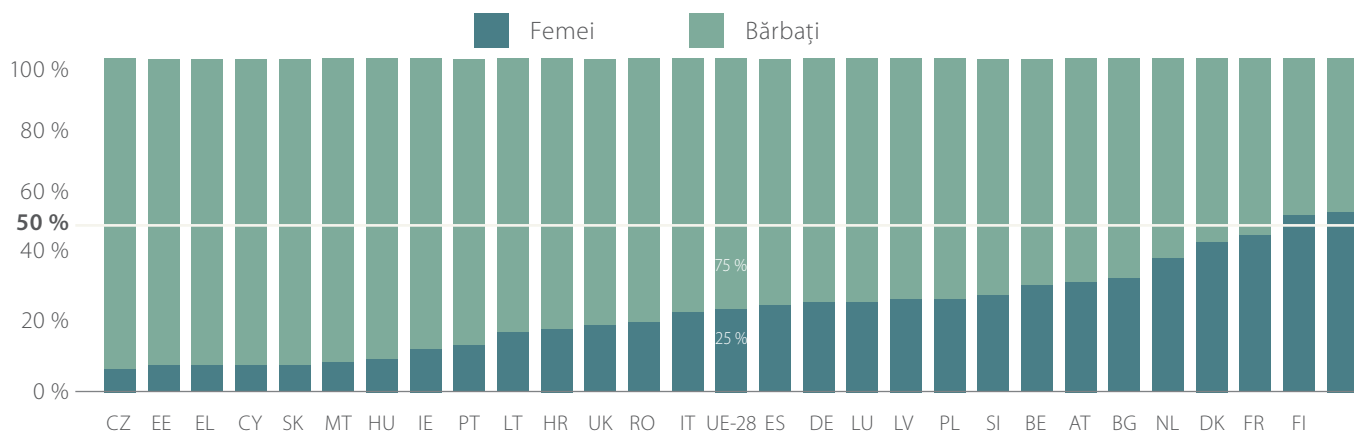
Femeile ocupă 33 % dintre posturile administrative de nivel 1 și 39 % dintre posturile administrative de nivel 2 și ocupă 32 % dintre posturile de comisari, în timp ce la Banca Centrală Europeană, postul de guvernator nu a mai fost ocupat de o femeie din 2010. La Curtea Europeană de Justiție s-a înregistrat o ușoară creștere a procentului de judecătore în începând cu 2008 (de la 11 % la 15 %), spre deosebire de Tribunalul de Primă Instanță, unde s-a înregistrat o scădere de la 44 % la 22 %.

Bărbații sunt suprareprezențați în majoritatea guvernelor naționale

În UE, femeile nu ocupă decât un sfert dintre posturile de nivel inferior și superior din ministere; ele ocupă 50 % dintre toate posturile ministeriale în doar două state membre și 40 % dintre aceste posturi în alte trei state membre.

În perioada 2008-2013, procentul de femei care au deținut portofolii ministeriale specifice a suferit modificări. În 2013, femeile ocupau mai puține posturi de bază (de la 20 % la 18 %) și socioculturale (de la 40 % la 38 %) și mai multe posturi ministeriale în sectorul economic (de la 17 % la 24 %) și de infrastructură (de la 24 % la 25 %).

REPREZENTAREA POLITICĂ A FEMEILOR ÎN GUVERNELE NAȚIONALE, PENTRU FIECARE STAT MEMBRU, 2013

Sursa: Comisia Europeană, baza de date „Femeile și bărbații în cadrul procesului decizional”.

Măsurile legislative și de autoreglementare pot accelera restabilirea echilibrului între femei și bărbați în procesul de luare a deciziilor politice

Cotele electorale stabilite în funcție de gen pot crește reprezentarea femeilor. În 2013, cotele legislative adoptate de guverne au fost utilizate în șapte state membre, iar 13 state membre au instituit cote voluntare. Recent, anumite regiuni din Irlanda și Italia au introdus și ele cote legislative.

Creșterea semnificativă a numărului de femei care ocupă posturi de nivel înalt în administrațiile publice naționale

În 2013, femeile au reprezentat, în ansamblu, mai mult de o treime dintre toți funcționarii publici ocupanți ai posturilor de nivel 2 (39 %), comparativ cu 34 % în 2008. Femeile sunt mai slab reprezentate în posturile administrative de nivel 1, ocupând 30 % din posturi (28 % în 2008). Cea mai mare creștere s-a înregistrat în cazul posturilor din sectorul sociocultural, de la 35 % la 41 % pentru posturile de nivel 1 și de la 42 % la 49 % pentru posturile de nivel 2.

Accesul femeilor la posturile de judecător din cadrul curților supreme de justiție progresa într-un ritm lent

Femeile continuă să fie subreprezentate în rândul judecătorilor din cadrul curților supreme de justiție, reprezentând 35 %, o creștere modestă, de numai 3 puncte procentuale, comparativ cu 2008. În șase state membre, femeile reprezintă jumătate dintre judecători, pe când în două state membre ele reprezintă mai puțin de 9 % dintre aceștia.

Puține progrese în ceea ce privește prezența femeilor în procesul de luare a deciziilor economice și în consiliile de administrație ale societăților listate la bursă

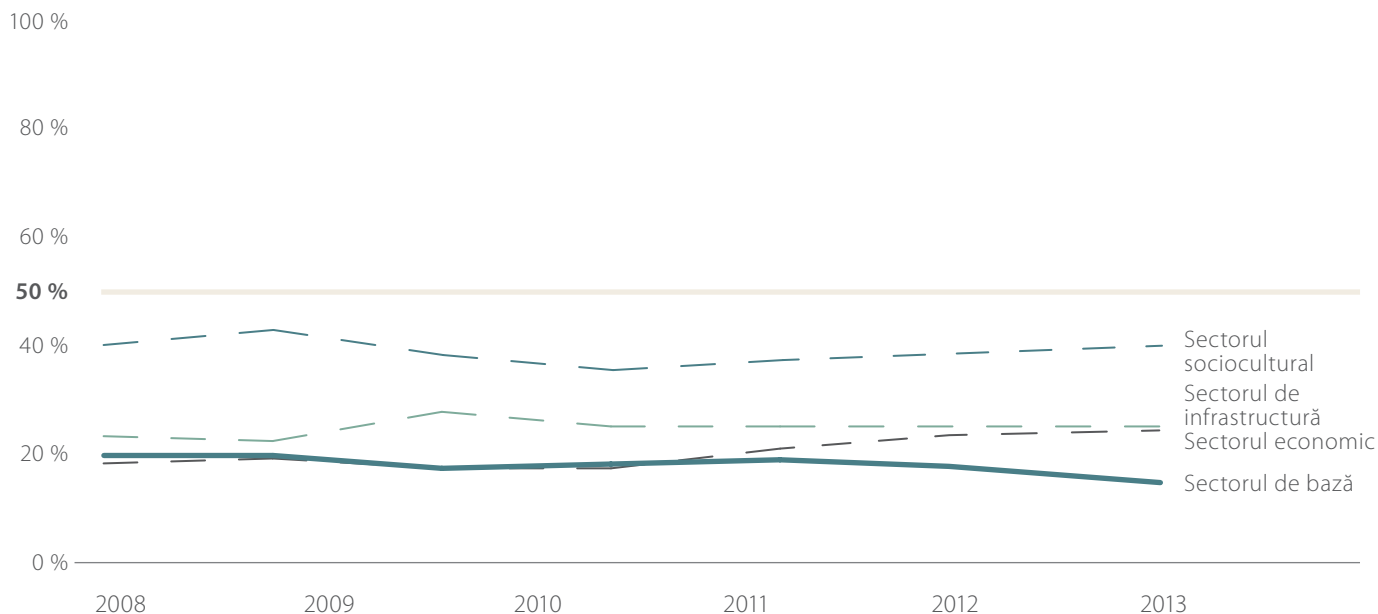
Accesul femeilor la procesul de luare a deciziilor economice evoluează într-un ritm lent. În UE, în 2013, femeile reprezentau o cincime din numărul membrilor organelor de decizie ale băncilor centrale naționale, iar în cinci state membre, consiliile de administrație ale acestora erau alcătuite în întregime din bărbați. Dintre directorii

generali ai comitetelor executive ale celor mai mari societăți listate la bursă, niciunul nu era femeie în 13 state membre, comparativ cu 15 state membre în 2008. Deși gradul de reprezentare a femeilor în rândul membrilor cu funcții executive și neexecutive ai organelor de conducere ale celor mai mari societăți listate la bursă din UE este ușor mai mare, femeile continuă să fie subreprezentate, ocupând 12 % și, respectiv, 19 % din numărul total.

Partenerii sociali la nivelul UE, activi în promovarea accesului femeilor la posturile de nivel înalt

Numărul președintelor de confederații sindicale nu a crescut semnificativ începând cu 2008, iar gradul de reprezentare a femeilor în consiliile de administrație ale acestora rămâne scăzut. Gradul de reprezentare a femeilor în rândul președinților și al vicepreședinților asociațiilor patronale s-a îmbunătățit. Din cei șizeci de președinți ai asociațiilor patronale din UE, opt sunt femei, spre deosebire de 2008, când un singur președinte era femeie; femeile reprezintă 17 % din organele de conducere în ansamblu, spre deosebire de 9 % în 2008.

PROCENTUL DE FEMEI MINIȘTRI ÎN FUNCȚIE DE POSTUL OCUPAT ÎN CADRUL MINISTERELOR ÎN UE-28, 2008-2013

Sursa: Comisia Europeană, baza de date „Femeile și bărbații în cadrul procesului decizional”.

Inițiative utile

Mai multe state membre și-au exprimat sprijinul în favoarea **inițiativei UE privind cotele legislative** pentru consiliile de administrație ale societăților (DK, IE, IT, AT, PL, PT). Danemarca, de exemplu, a emis o recomandare care conține obiective concrete în ceea ce privește consiliile de administrație. Alte țări, precum Austria, Belgia și Germania, au adoptat recent sau urmează să adopte în viitorul apropiat acte legislative referitoare la cotele de gen pentru anumite societăți. În Italia s-a lansat o campanie de sensibilizare intitulată „Cota de gen. O țară mai echilibrată are un viitor mai bun”, pentru a sprijini actele legislative adoptate în 2011 privind participarea femeilor în organele de conducere, introducându-se și o lege (Legea nr. 120/2011) care își propune să crească procentul femeilor în cadrul organelor de conducere ale societăților pe acțiuni. În Polonia, se preconizează ca, până în 2015, 30 % dintre membrii tuturor organismelor de supraveghere, selectați de Ministerul Trezoreriei de Stat, să fie femei. În Portugalia, Rezoluția Consiliului de Miniștri din 2012 prevede ca societățile private să pună în aplicare planuri privind egalitatea dintre femei și bărbați. Din 2013, noua lege prevede că printre membrii fiecărui organism administrativ și de supraveghere al întreprinderilor de stat trebuie să fie în egală măsură bărbați și femei. În Spania, 31 de societăți au semnat acorduri de colaborare cu Ministerul Sănătății, Serviciilor Sociale și Egalității, care prevăd obiectivul de a atinge, într-o perioadă de patru ani, o prezență de 20 % a femeilor în funcțiile de conducere și în comitetele de conducere sau o creștere a prezenței acestora cu 5 puncte procentuale. Proiectul „Promociona”, derulat împreună cu organizații ale sectorului de afaceri, implică societățile în selectarea și promovarea talentelor femeilor în rândul personalului și încurajează pregătirea specifică, crearea de rețele și formarea.

PROGRESE ȘI OBSTACOLE ÎN DOMENIUL G: FEMEILE ÎN FUNCȚII DE CONDUCERE ȘI DE DECIZIE

PROGRESE	OBSTACOLE
<ul style="list-style-type: none">• Importanța accesului femeilor la procesul decizional câștigă vizibilitate.• Participarea femeilor a înregistrat o ușoară creștere.• Introducerea legilor privind paritatea/cotele legislative reafirmă angajamentul statelor membre de a îmbunătăți egalitatea dintre femei și bărbați.• Inițiativele lansate la nivelul UE, cum ar fi directiva propusă privind o cotă de 40 % pentru femei în pozițiile fără funcții executive în organele de conducere, își propun să îmbunătățească echilibrul dintre femei și bărbați.• Partenerii sociali joacă un rol în îmbunătățirea accesului femeilor la organele de decizie.• Procentul reprezentat de femei în rândul celor mai înalți funcționari publici și al judecătorilor de la curțile supreme de justiție a înregistrat o ușoară creștere.	<ul style="list-style-type: none">• Femeile ocupă mai puțin de o treime dintre posturile politice de decizie din UE și chiar mai puțin la nivelurile cele mai înalte.• Prezența femeilor în guvernele naționale a înregistrat o creștere modestă.• Instituțiile economice și financiare publice/private continuă să fie dominate aproape în totalitate de bărbați.• Nu s-a înregistrat o creștere semnificativă a procentului de femei în organele de conducere ale organizațiilor sindicale europene.• Femeile sunt suprareprezentate la nivelurile medii și superioare ale administrației publice și în sectoarele asociate rolurilor tradiționale ale femeilor.

Calea de urmat pentru UE

- Elaborarea și punerea în aplicare a unor măsuri de politică eficace (și a unor acte legislative, după caz), pentru a sparge „plafonul de sticlă” prezent în principalele structuri economice, în special în cele cu profil public.
- Analizarea și, eventual, punerea în aplicare a unor strategii și instrumente eficace (de exemplu, cotele de gen) pentru a obține echilibrul de gen în cadrul posturilor ocupate prin alegere și prin numire din cadrul structurilor politice principale.
- Abordarea normelor, a atitudinilor și a stereotipurilor de gen care împiedică reprezentarea egală a femeilor în funcțiile de decizie din domeniile politic, economic și social.
- Încurajarea partenerilor sociali și a părților interesate relevante să coopereze în vederea promovării active a accesului egal al femeilor în organele de decizie.

Europäisches Institut für Gleichstellungsfragen (EIGE)

Das Europäische Institut für Gleichstellungsfragen (EIGE) ist das EU-Kompetenzzentrum für Gleichstellungsfragen. Das EIGE unterstützt politische Entscheidungsträger und alle relevanten Einrichtungen in ihren Bemühungen zur Verwirklichung der Gleichstellung von Frauen und Männern in Europa und darüber hinaus, indem es spezifisches Fachwissen sowie verlässliche und vergleichbare Daten zur Gleichstellung in Europa bereitstellt.

Weitere Informationen: <http://eige.europa.eu>

Das Ressourcen- und Dokumentationszentrum (RDC) des Europäischen Instituts für Gleichstellungsfragen (EIGE) ist ein innovatives und praktisches Instrument, das dabei hilft, wichtige Ressourcen zur Geschlechtergleichstellung zu finden, den Austausch von Wissen unter den an der Gleichstellungspolitik und -praxis interessierten Personen erleichtert und einen Online-Bereich für Diskussionen und Debatten bietet.

Weitere Informationen: <http://eige.europa.eu/content/rdc>

Kontakt:

Europäisches Institut für Gleichstellungsfragen
Gedimino pr. 16, LT-01103 Vilnius, LITAUEN
Tel. +370 521574-44/00

facebook.com/eige.europa.eu

twitter.com/eurogender

youtube.com/eurogender

<https://eurogender.eige.europa.eu>

ISBN 978-92-9493-277-8

doi:10.2839/706808

MH-04-15-022-RO-N